

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

PHẠM THỊ PHƯƠNG LAN

**XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ
Ở PHƯỜNG PHÚC LA, QUẬN HÀ ĐÔNG,
THÀNH PHỐ HÀ NỘI**

**TÓM TẮT
LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ VĂN HÓA
Khóa 6 (2016 - 2018)**

Hà Nội, 2019

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Hữu Thức

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày   tháng   năm 2019

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở có thể được coi là nhiệm vụ then chốt, là yếu tố quyết định tạo nên sự đồng thuận xã hội, góp phần to lớn để chúng ta có những thành tựu về văn hóa.

Phường Phúc La là một phường nằm ở vị trí trung tâm của quận Hà Đông. Trong những năm qua, được sự quan tâm của các cấp ủy Đảng, Chính quyền thành phố Hà Nội, Đảng ủy, ủy ban nhân dân quận Hà Đông, phường Phúc La tiếp tục đẩy mạnh công cuộc đổi mới, cùng với những thành quả trong việc phát triển kinh tế, cải thiện đời sống vật chất, phường đã tích cực triển khai các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận: cơ sở vật chất phục vụ nhu cầu sinh hoạt, hưởng thụ đời sống tinh thần của nhân dân được quan tâm, đầu tư xây dựng; các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao được phát triển rộng khắp trong các địa bàn dân cư; nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội đã đi vào nền nếp...

Tuy nhiên, việc xây dựng đời sống văn hóa trong thời kỳ kinh tế thị trường vẫn còn rất nhiều bất cập, những hạn chế, thiếu sót cần phải giải quyết. Nguyên nhân cần phải kể đến đó là những biểu hiện của mặt trái nền kinh tế thị trường làm nảy sinh các tệ nạn xã hội; vẫn còn một bộ phận nhân dân chưa ý thức được ý nghĩa của việc xây dựng đời sống văn hóa, các danh hiệu văn hóa vẫn còn mang tính hình thức...

Do đó, tôi nhận thấy sự cần thiết phải có một công trình nghiên cứu chuyên sâu về công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn phường Phúc La trong thời gian qua, đánh giá nghiêm túc những mặt đã làm được và những yếu kém còn tồn tại, chỉ ra nguyên nhân, trên cơ sở đó rút ra những bài học kinh nghiệm và đề xuất những giải pháp phù hợp để góp phần vào những nội dung xây dựng và phát triển đời sống văn hóa trên địa bàn phường Phúc La.

Một lý do nữa, bản thân tôi là chuyên viên công tác trực tiếp trong lĩnh vực xây dựng đời sống văn hóa của thành phố Hà Nội, đồng thời là công dân đang sinh sống trên địa bàn phường Phúc La, tôi nhận thấy cần có những nghiên cứu trên địa bàn mình cư trú để có những đóng góp trong quá trình công tác cũng như sinh sống tại địa phương.

Với những lý do trên, tôi chọn đề tài “*Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La, quận Hà Đông, thành phố Hà Nội*” làm luận văn tốt nghiệp thạc sĩ chuyên ngành Quản lý văn hóa.

2. Lịch sử nghiên cứu

2.1. Một số công trình lý luận về xây dựng đời sống văn hóa

Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở là một chủ trương lớn của Đảng với nhiều nội dung, phạm vi tổ chức thực hiện rộng khắp, vì vậy có rất nhiều công trình nghiên cứu, nhiều nhà khoa học đã quan tâm nghiên cứu và đã đúc kết thành những tác phẩm mang tính lý luận như:

Nguyễn Chí Bền, chủ biên (2010), xuất bản cuốn *Văn hóa Việt Nam trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế* [33]. Cuốn sách đã nêu lên một bức tranh toàn cảnh về nền văn hóa Việt Nam trong thời kỳ hội nhập kinh tế quốc tế.

Công trình *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc: thành tựu và kinh nghiệm* tác giả Đỗ Thị Minh Thúy chủ biên (2004) [22]. Công trình này chủ yếu tập trung vào các vấn đề: Một số vấn đề chung quan triết những quan điểm chỉ đạo cơ bản của Nghị quyết Trung ương 5 khóa VIII về xây dựng và phát triển văn hóa; xây dựng tư tưởng đạo đức, lối sống và đời sống văn hóa; bảo tồn và phát huy các di sản văn hóa; một số vấn đề về: xây dựng chính sách văn hóa, củng cố xây dựng và hoàn thiện thể chế văn hóa, tăng cường nguồn lực và phương tiện cho hoạt động văn hóa, mở rộng hợp tác, hội nhập quốc tế.

Tác giả Phạm Duy Đức chủ biên (2010), *Thành tựu xây dựng và phát triển văn hóa Việt Nam 25 năm đổi mới (1986-2010)* [42]. Đây là tập hợp các bài viết của các chuyên gia, các nhà nghiên cứu văn hóa đánh giá thành tựu của văn hóa Việt Nam sau 25 năm đổi mới, bằng nhiều góc nhìn, nhiều cách tiếp cận khác nhau. Qua đó, đánh giá được thực trạng, chỉ ra những hạn chế, thiếu sót và những giải pháp xây dựng phát triển văn hóa Việt Nam trong giai đoạn tiếp theo. *Phát triển văn hóa Việt Nam giai đoạn 2011-2020 xu hướng và giải pháp* [41]. Cuốn sách đã đề cập đến những dự báo về phát triển văn hóa Việt Nam giai đoạn 2011-2010 trên cơ sở đánh giá những thành tựu đã đạt được, đồng thời đưa ra những giải pháp phát triển nền văn hóa Việt Nam trong thời kỳ hội nhập quốc tế.

Vụ Văn hóa quần chúng - Viện văn hóa (1991), *Mấy vấn đề lý luận và thực tiễn xây dựng đời sống văn hóa ở nước ta* [68]. Tại

tác phẩm này đã tập hợp các quan điểm chỉ đạo của Đảng, nhà nước về xây dựng đời sống văn hóa.

Nguyễn Hữu Thức (2009), *Về cuộc vận động toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa* [37]. Cuốn sách là những khái quát cơ bản về cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” nay là phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, một nội dung trọng tâm của nhiệm vụ xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Bài viết của tác giả Nguyễn Hữu Thức in trong cuốn *Văn hóa, sức mạnh nội sinh của phát triển* “Phát triển, quản lý, phát huy tác dụng của hệ thống thiết chế văn hóa ở nước ta từ đời mới đến nay”.

2.2. Một số bài viết, luận văn về xây dựng đời sống văn hóa

Những năm gần đây, xuất hiện nhiều luận văn ở một số cơ sở đào tạo chọn đề tài xây dựng đời sống văn hoá, ở đây tác giả nêu ra một số luận văn như:

Luận văn thạc sĩ chuyên ngành quản lý văn hóa của tác giả Trần Quốc Chiêm (2014) *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Quảng An, quận Tây Hồ, thành phố Hà Nội* tại cơ sở đào tạo Trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

Một số luận văn thạc sĩ chuyên ngành quản lý văn hóa của các tác giả ở Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương như:

Nguyễn Thị Thu (2016) *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn phường Thanh Xuân Bắc, quận Thanh Xuân, thành phố Hà Nội*

Hà Thị Thu Thuỳ (2017) *Xây dựng đời sống văn hoá cơ sở trên địa bàn xã Đại Hưng, huyện Mỹ Đức, Thành phố Hà Nội.*

Phạm Thị Tuyết Nhung (2018) *Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở Phường Hà Lâm, thành phố Hạ Long, tỉnh Quảng Ninh.*

Nguyễn Thanh Loan (2018), *Xây dựng đời sống văn hoá cơ sở trên địa bàn quận Hoàn Kiếm, Thành phố Hà Nội.*

Qua tìm hiểu, cho đến nay chưa có công trình nào nghiên cứu chuyên sâu về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn phường Phúc La, quận Hà Đông, tôi hy vọng, với sự nỗ lực của mình, luận văn này sẽ là một tài liệu tham khảo có ích cho những người làm công tác văn hóa cơ sở của phường Phúc La nói riêng và quận Hà Đông nói chung.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở khảo sát, đánh giá đúng thực trạng công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La, quận Hà Đông, thành phố Hà Nội, luận văn đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La trong giai đoạn tới.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Hệ thống hóa những vấn đề chung về xây dựng đời sống văn hóa.
- Giới thiệu tổng quan về địa bàn nghiên cứu (phường Phúc La, quận Hà Đông, thành phố Hà Nội).
- Đánh giá thực trạng công tác xây dựng đời sống văn hóa phường Phúc La.
- Đề ra giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La, quận Hà Đông, thành phố Hà Nội.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận văn là xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La, quận Hà Đông.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Phạm vi không gian: Hoạt động xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn phường Phúc La.
- Phạm vi thời gian: Từ năm 2013-2018
- Phạm vi nội dung: Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở là một chủ trương lớn với nhiều nội dung, trong phạm vi đề tài này tác giả tập trung nghiên cứu một số vấn đề: cơ chế phối hợp giữa các chủ thể quản lý trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở; xây dựng nếp sống văn hóa; xây dựng và hoàn thiện hệ thống thiết chế văn hóa; tổ chức các phong trào văn hóa; công tác giám sát, thanh tra, kiểm tra, thi đua khen thưởng về xây dựng đời sống văn hóa ở phường Phúc La.

5. Phương pháp nghiên cứu

- *Phương pháp nghiên cứu, thu thập tài liệu:* Trên cơ sở các tài liệu thu thập được, tác giả tiến hành phân tích, tổng hợp các dữ liệu và hệ thống hóa các vấn đề chung về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La.

- *Phương pháp thống kê:* Qua thực tế tại địa điểm nghiên cứu, tổng hợp các số liệu, dữ liệu dưới dạng số hóa, bảng biểu để phục vụ quá trình nghiên cứu.

- *Phương pháp điền dã thực địa*: Đây là phương pháp tác giả trực tiếp thu thập tài liệu, số liệu tại địa bàn phường Phúc La, sử dụng 150 phiếu hỏi cho đối tượng là cán bộ hưu trí, người dân sinh sống, buôn bán trên địa bàn phường, 04 bài phỏng vấn sâu là lãnh đạo, cán bộ làm việc tại UBND phường Phúc La và phỏng vấn nhanh 12 người là cán bộ làm công tác văn hóa và người dân trên địa bàn phường.

- *Phương pháp phân tích, tổng hợp*: Nghiên cứu các tài liệu và tổng hợp các tài liệu trong quá trình khảo sát, điền dã.

6. Những đóng góp của luận văn

- Đóng góp về lý luận: Là công trình đầu tiên nghiên cứu, đánh giá toàn diện về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La, quận Hà Đông, cung cấp thêm căn cứ khoa học hoàn thiện cơ sở lý luận về xây dựng đời sống văn hóa.

- Đóng góp về thực tiễn: Luận văn là tư liệu tham khảo cho các nhà quản lý, các cán bộ chuyên trách công tác văn hóa cơ sở của phường Phúc La và quận Hà Đông. Ngoài ra, luận văn còn là một tài liệu lưu giữ có hệ thống các số liệu, kết quả đạt được về văn hóa của phường.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, luận văn được chia làm 3 chương:

Chương 1: Một số vấn đề chung về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở và tổng quan phường Phúc La.

Chương 2: Thực trạng xây dựng đời sống văn hóa phường Phúc La

Chương 3: Giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.

Chương 1

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG VỀ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ VÀ TỔNG QUAN VỀ PHƯƠNG PHÚC LA

1.1. Một số vấn đề chung

1.1.1. Các khái niệm

1.1.1.1. Đời sống văn hóa

Đời sống văn hóa là rất đa dạng và phong phú, cũng giống như chúng ta có tới hàng trăm cách định nghĩa về văn hóa. Điều đó cho thấy, sự đa chiều, rộng lớn của lĩnh vực văn hóa. Tuy nhiên, mỗi quan niệm, mỗi cách hiểu đều có những giá trị lý luận riêng và có tác dụng cho những lĩnh vực nhất định. Với cá nhân tác giả, tác giả tán đồng với khái niệm của tác giả Nguyễn Hữu Thức vì đó là một cách tiếp cận dễ hiểu, phù hợp với nhận thức của tác giả.

1.1.1.2. Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

Xây dựng đời sống văn hoá cơ sở là sự quan tâm, tạo điều kiện của các cơ quan quản lý nhà nước về cơ sở vật chất, định hướng nội dung tổ chức hoạt động về văn hoá, xây dựng nếp sống văn minh... vận động quần chúng nhân dân trên địa bàn tham gia sinh hoạt, hưởng thụ, sáng tạo các hoạt động văn hóa. Nhằm xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh phù hợp với điều kiện của từng địa phương.

1.1.2. Nội dung xây dựng đời sống văn hóa

1.1.2.1. Xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh đô thị.

Từ thực tiễn hiện nay, có thể thấy việc xây dựng nếp sống văn hóa hiện nay thể hiện ở các nội dung, phong trào cụ thể:

- *Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới,việc tang và lễ hội:*

- *Xây dựng và thực hiện quy ước, hương ước*

- *Xây dựng văn hóa ứng xử*

1.1.2.2. Xây dựng, hoàn thiện và nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống thiết chế văn hóa

Thiết chế văn hóa được chia làm 2 loại: Thiết chế văn hóa truyền thống và thiết chế văn hóa hiện đại

- Trước năm 1945, ở nước ta thiết chế văn hóa được hiểu là đình, đền, chùa, hội quán, nhà thờ... những yếu tố này được hiểu là thiết chế văn hóa truyền thống.

- Thiết chế văn hóa hình thành sau năm 1945 bao gồm: Nhà văn hóa (Trung tâm văn hóa thể thao các cấp); Bảo tàng; Thư viện; Rap

hát; Rạp chiếu phim; Điểm bưu điện văn hóa xã; Công viên văn hóa; Khu vui chơi giải trí; Khu du lịch văn hóa, sinh thái...

1.1.2.3. Tổ chức các phong trào văn hóa, xây dựng mô hình văn hóa

Các phong trào văn hóa trong xây dựng đời sống văn hóa cơ sở bao gồm:

- Phong trào học tập và làm theo tư tưởng đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

- Xây dựng các mô hình văn hóa: Gia đình văn hóa; làng, tổ dân phố văn hóa; Cơ quan, đơn vị đạt chuẩn văn hóa; Xã đạt chuẩn văn hóa nông thôn mới; Phường, thị trấn đạt chuẩn văn minh đô thị

- Phong trào xây dựng người tốt việc tốt và các gương điển hình tiên tiến

- Phong trào Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại

- Phong trào xây dựng môi trường sáng, xanh, sạch, đẹp

- Phong trào Lao động học tập sáng tạo [37].

1.1.2.4. Công tác thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng

Bất cứ một lĩnh vực nào muốn đạt được kết quả tốt thì việc xây dựng, hoạch định kế hoạch là điều kiện tiên quyết, trong đó đề ra được giải pháp, lộ trình thực hiện chi tiết, cụ thể là yếu tố quyết định, nhưng có một yếu tố không thể thiếu đó là công tác giám sát, thanh tra, kiểm tra, thi đua khen thưởng.

1.1.2.5. Sự tham gia của cộng đồng trong xây dựng và phát triển văn hóa

Xây dựng và phát triển văn hóa là sự nghiệp của toàn dân. Vai trò của các đoàn thể là rất cần thiết và quan trọng. Hiện nay, các tổ chức đoàn thể đã làm tốt vai trò trong việc tuyên truyền, vận động các đoàn viên, hội viên tham gia tích cực vào các phong trào xây dựng văn hóa cơ sở tại địa phương.

1.1.3. Văn bản của Đảng, Nhà nước về xây dựng đời sống văn hóa

1.1.3.1. Văn bản chỉ đạo của Đảng

- *Chỉ thị 27/CT-TW ngày 12/01/1998* của Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng (khóa VIII) về việc thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội.

- *Chỉ thị số 41/CT-TW ngày 05/02/2015* của Ban Chấp hành Trung ương về việc tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác quản lý và tổ chức lễ hội.

1.1.3.2. Văn bản của Nhà nước

(1) Văn bản của Trung ương:

- Văn bản chỉ đạo phong trào Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa:

Quyết định 1610/QĐ-TTg ngày 16/9/2011 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Chương trình thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” giai đoạn 2011-2015, định hướng 2020.

Quyết định số 2478/QĐ-TTg ngày 30/12/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án truyền thông về phát triển Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” đến năm 2020.

- Văn bản chỉ đạo về thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở:

Quyết định 2164/QĐ-TTg ngày 11/11/2013 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt quy hoạch tổng thể phát triển hệ thống thiết chế văn hóa, thể thao cơ sở giai đoạn 2013 - 2020, định hướng đến năm 2030.

(2) Văn bản của thành phố Hà Nội

Gắn các nội dung của phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa* với thực hiện các Chương trình trọng tâm của Thành ủy như *Chương trình 04-CTr/TU* về phát triển văn hóa xã hội, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực Thủ đô, xây dựng người Hà Nội thanh lịch văn minh; *Chương trình 02-CTr/TU* về phát triển nông nghiệp, xây dựng nông thôn mới, từng bước nâng cao đời sống nông dân... đã tạo nên những bước phát triển của của văn hóa Thủ đô.

1.2. Tổng quan về phường Phúc La, quận Hà Đông, thành phố Hà Nội

1.2.1. Đặc điểm tự nhiên

1.2.2. Tình hình kinh tế, văn hóa - xã hội

- *Đặc điểm kinh tế:* Phường Phúc La được thành lập trong bối cảnh thị xã Hà Đông, tỉnh Hà Tây (nay là quận Hà Đông, thành phố Hà Nội) chính thức thành tỉnh lỵ của tỉnh Hà Tây. Địa bàn phường lại có nhiều lợi thế để phát triển kinh tế xã hội.

- *Đặc điểm văn hóa - xã hội*

Các di tích lịch sử trên địa bàn phường cũng mang đậm dấu ấn của các di tích đặc trưng vùng đồng bằng Bắc bộ. Bao gồm: Đình Yên Phúc (là di tích được xếp hạng di tích kiến trúc nghệ thuật); Đình - Miếu - Chùa Xa La (Được UBND tỉnh Hà Tây xếp hạng). Các lễ hội ở các di tích này cũng được nhân dân duy trì, giữ vững bản sắc và cũng là dịp để nhân dân địa phương hướng về cội nguồn, tổ tiên,

tưởng nhớ những người đã có công lập dựng nên làng, xã. Phúc La cũng là quê hương của danh nhân Bạch Thái Bưởi.

- Đặc điểm dân cư:

Hiện nay, trên địa bàn phường có 5.190 hộ dân với dân số trung bình là 17.078 người (nữ có 9,961 chiếm 58,33%) sinh sống tại 19 tổ dân phố. Thành phần dân cư chủ yếu là trí thức, cán bộ công chức, nhân viên làm việc tại học viện quân y, bệnh viện và tiểu thương, kinh doanh buôn bán nhỏ các dịch vụ phục vụ khu vực bệnh viện, trường học.

1.2.3. Vai trò của việc xây dựng đời sống văn hóa đối với phát triển kinh tế xã hội của phường Phúc La

Các hoạt động văn hóa được đồng đảo các tầng lớp nhân dân tham gia hưởng ứng đã huy động mọi nguồn lực của nhân dân tạo nên sức mạnh tổng hợp để phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội, bảo đảm an ninh, trật tự; phát huy truyền thống đoàn kết, tương thân, tương ái, ý chí tự lực, tự cường và làm cho các giá trị văn hoá thấm sâu vào mỗi người, mỗi gia đình và cả cộng đồng dân cư; xây dựng môi trường văn hoá lành mạnh tạo nền tảng tư tưởng vững chắc. Các phong trào “Đền ơn đáp nghĩa”, “Nhân đạo, từ thiện”, ..đã trở thành nếp sống tốt đẹp, được đồng đảo nhân dân tự giác tham gia.

Tiểu kết

Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở là một bộ phận không thể thiếu trong quá trình xây dựng và phát triển kinh tế, xã hội ở mỗi quốc gia, dân tộc, địa phương. Có thể xem đó như nền tảng góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế, tác động mạnh mẽ đến đời sống xã hội và đảm bảo an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội của mỗi địa phương.

Với ý nghĩa đó, tác giả đã sử dụng vốn kiến thức được tiếp cận trong thời gian học tập, kinh nghiệm trong công tác để xây dựng đề tài từ tìm hiểu những vấn đề chung nhất của vấn đề xây dựng đời sống văn hóa, những chủ trương lãnh đạo chỉ đạo của Trung ương, thành phố Hà Nội và quận Hà Đông trong việc triển khai các nội dung xây dựng đời sống văn hóa cơ sở...để làm căn cứ pháp lý, nền tảng cho việc phân tích, đánh giá thực trạng xây dựng đời sống văn hóa phường Phúc La, từ đó đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La trong thời gian tới.

Chương 2

THỰC TRẠNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA PHƯỜNG PHÚC LA

2.1. Chủ thể xây dựng đời sống văn hóa

2.1.1. Chủ thể nhà nước

2.2.1.1. Phòng Văn hóa và Thông tin quận Hà Đông và Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” quận Hà Đông.

* Phòng Văn hoá và Thông tin quận Hà Đông

Là cơ quan chuyên môn tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân quận Hà Đông được thành lập tại Quyết định số 428/QĐ-UBND ngày 15/3/2005, thực hiện chức năng quản lý nhà nước về lĩnh vực văn hóa, thể thao, du lịch, gia đình, thông tin - truyền thông trên địa bàn quận.

* Ban chỉ đạo phong trào Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa quận Hà Đông.

Cơ cấu Ban chỉ đạo đảm bảo theo hướng dẫn Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Sở Văn hóa và Thể thao Hà Nội. Bao gồm:

- Trưởng Ban: Phó chủ tịch UBND quận

- 02 Phó trưởng Ban trong đó: Trưởng Phòng Văn hóa và Thông tin là Phó Ban Thường trực và Chủ tịch Ủy ban MTTQ quận

- Các ủy viên là trưởng các phòng, ban, đoàn thể

2.2.1.2. Ủy ban nhân dân phường Phúc La và Ban chỉ đạo phong trào Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa phường Phúc La.

Ủy ban nhân dân phường Phúc La là cấp chính quyền cao nhất ở phường Phúc La thực hiện các nhiệm vụ, quyền hạn quy định tại các khoản 3, 4, 5 Điều 111; các khoản 1, 2, 4 Điều 112; các khoản 2, 3, 4 Điều 113; các điều 114, 115, 116, 117 và các khoản 2, 3, 4 Điều 118 của Luật Tổ chức Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân.

2.1.2. Chủ thể cộng đồng

2.1.2.1. Ủy ban Mặt trận tổ quốc phường

Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể thành viên có vai trò rất quan trọng trong sự nghiệp đại đoàn kết toàn dân, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc..., có nhiệm vụ cao cả là củng cố, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân, tạo nên sự nhất trí về chính trị và tinh thần trong nhân dân, thắt chặt mật thiết giữa nhân dân với Đảng và Nhà nước để thực hiện thắng lợi công cuộc đổi mới.

2.1.2.2. Các đoàn thể

Các tổ chức đoàn thể giữ vai trò là lực lượng nòng cốt, tiên phong trong việc thực hiện phong trào, góp phần quan trọng vào xây dựng và phát triển đời sống văn hóa cơ sở.

2.1.2.3. Tổ chức tự quản ở khu dân cư

Tổ dân phố là tổ chức tự quản trực tiếp trong cộng đồng dân cư, là địa bàn gần dân, sát dân nhất; là nơi hàng ngày diễn ra mọi sinh hoạt của cộng đồng dân cư; tổ dân phố cũng là nơi trực tiếp tuyên truyền, vận động quần chúng, tập hợp sức mạnh đại đoàn kết toàn dân, thực hiện mọi chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, đồng thời phản ánh kịp thời những tâm tư, nguyện vọng chính đáng của nhân dân.

2.1.2.4. Ban chủ nhiệm nhà văn hóa

Ban chủ nhiệm được UBND phường ra quyết định thành lập. Thành phần bao gồm: Tổ trưởng tổ dân phố làm trưởng ban; các ủy viên là tổ phó, trưởng ban công tác mặt trận và đại diện các đoàn thể. Phần lớn họ là những cán bộ hưu trí, không được đào tạo về lĩnh vực quản lý văn hóa nên hoạt động nghiệp dư là chính.

2.1.2.5. Các tổ chức khác

Khi đề cập đến các chủ thể cộng đồng ở khu dân cư, ngoài những tổ chức đã nêu ở trên, còn có một bộ phận tham gia trực tiếp vào các hoạt động xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở, đó là các hội, các câu lạc bộ sở thích như: hội người cao tuổi, hội khuyến học, câu lạc bộ văn hóa văn nghệ, câu lạc bộ thể dục thể thao...

2.1.3. Cơ chế phối hợp của các chủ thể quản lý trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở

Để công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở đạt được hiệu quả, công tác phối hợp giữa các chủ thể quản lý là vô cùng quan trọng, là yếu tố quyết định sự thành - bại của cả quá trình thực hiện. Nói đến cơ chế phối hợp là nói đến sự phối hợp giữa các chủ thể trong việc triển khai các nội dung xây dựng đời sống văn hóa.

Công tác phối hợp đồng bộ, chặt chẽ giữa UBND - MTTQ với các đoàn thể; sự tham gia tự giác, tích cực của các tầng lớp nhân dân nên đã phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân trong việc xây dựng đời sống văn hoá.

2.2. Hoạt động xây dựng đời sống văn hóa ở phường Phúc La

2.2.1. Xây dựng nếp sống văn hóa, văn minh đô thị

2.2.1.1. Thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội

(1) Về việc cưới

Năm	Số lượng đám cưới	Trao giấy chứng nhận đăng ký kết hôn tại UBND phường	Tổ chức tiệc trà
2013	112	112	2
2014	157	157	4
2015	200	200	2
2016	129	129	5
2017	125	125	7
2018	152	152	8
Tổng số:	875	875	28

Biểu 2.1: Kết quả thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới
(Nguồn: UBND phường Phúc La, tổng hợp: Tác giả)

(2) Về việc tang

Năm	Số lượng đám tang	Số đám tang thực hiện NSVN	Số đám hỏa táng
2013	52	52	29
2014	43	43	36
2015	68	68	57
2016	53	53	49
2017	55	55	51
2018	50	50	45
Tổng số	321	321	267

Biểu 2.2: Thực hiện nếp sống văn minh trong việc tang
(Nguồn: UBND phường Phúc La, tổng hợp: Tác giả)

(3) Tổ chức lễ hội

Lễ hội là sinh hoạt văn hóa gắn với đời sống tinh thần của cư dân sống trên dải đất Việt Nam hàng ngàn năm nay. Trong một năm, thường vào những thời khắc nhất định thuộc mùa xuân và mùa thu, khắp nơi tung bừng không khí lễ hội. Hàng năm, trên địa bàn phường Phúc La diễn ra 02 lễ hội lớn là lễ hội đình Xa La và lễ hội đình Yên Phúc.

2.2.1.2. Thực hiện quy tắc ứng xử

Văn hóa ứng xử nói chung được thể hiện ra ở các lĩnh vực: lối sống, lí tưởng, niềm tin, tình yêu nghề nghiệp, văn hóa chấp hành luật pháp, nội quy, quy định trong nhà trường; văn hóa thực hiện công vụ; văn hóa giao tiếp; văn hóa ăn mặc, sức khỏe, kiến thức chuyên môn nghề nghiệp, trình độ xã hội; việc đối xử với môi trường tự nhiên và môi trường xã hội. Chúng ta là những người có văn hóa nên cần lựa chọn cách nói năng chuẩn mực với thái độ chân thành, cởi mở, tâm sự niềm vui nỗi buồn để tìm sự đồng cảm, động viên nhau trong cuộc sống.

2.2.1.3. Xây dựng và thực hiện quy ước, hương ước

Quy ước đã góp phần tích cực vào việc hạn chế, loại bỏ các tập tục lạc hậu trong đời sống xã hội, đồng thời phát huy những truyền thống tốt đẹp và hình thành các giá trị văn hóa mới, đặc biệt là trong vấn đề ma chay, cưới hỏi, dân số, môi trường, khuyến học gắn kết tình phường nghĩa phổ thành một khối thống nhất.

2.2.2. Hoàn thiện và nâng cao chất lượng hoạt động của hệ thống thiết chế văn hóa

Thiết chế văn hóa cơ sở là nơi người dân thường xuyên đến sinh hoạt, trao đổi thông tin, rèn luyện sức khỏe; là nơi tổ chức các hoạt động tuyên truyền nhiệm vụ chính trị, xã hội; tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho nhân dân, nhờ hiệu quả từ công tác tuyên truyền đã góp phần giảm thiểu các tệ nạn xã hội như ma túy, mại dâm, trộm cắp, vi phạm trật tự an toàn giao thông, vi phạm cảnh quan đô thị,...

2.2.2.1. Nhà văn hóa tổ dân phố

TT	Tên nhà văn hóa	Diện tích		Khu thể thao (Có/không)	Trang thiết bị (Đủ/không đủ)
		Tổng diện tích (m ²)	Diện tích NVH (m ²)		
1	NVH Tổ dân phố 1	70	140	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên

2	NVH Tổ dân phố 2	165	165	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
3	NVH Tổ dân phố 3	150	220	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
4	NVH Tổ dân phố 4	250	250	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
5	NVH Tổ dân phố 5	168,5	340	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
6	NVH Tổ dân phố 6	60	120	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
7	NVH Tổ dân phố 9	96	175	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
8	NVH Tổ dân phố 10	138	276	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
9	NVH Tổ dân phố 11	198	396	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
10	NVH Tổ dân phố 14	80	80	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên
11	NVH Tổ dân phố 15	250	250	Không	Đảm bảo các hoạt động thường xuyên

Biểu 2.3. Bảng thống kê nhà văn hóa tổ dân phố

(Nguồn: Công văn số 150/VHTT ngày 11/4/2019, tổng hợp: Tác giả)

(1) Về cơ sở vật chất

Trang thiết bị	Tỷ lệ có các trang thiết bị (%)
Bàn ghế	100
Quạt điện	100
Đèn chiếu sáng	100
Tivi	100
Loa đài	100
Micro, tăng âm	100
Bộ khánh tiết	100
Bản tin nội quy hoạt động	100
Nhạc cụ phổ thông	35
Dụng cụ tập luyện và thi đấu thể thao	68

Biểu 2.4. Trang thiết bị nhà văn hóa tổ dân phố

(Nguồn: Công văn số 150/VHTT ngày 11/4/2019, tổng hợp: Tác giả)

(2) Tổ chức hoạt động

Hoạt động của các nhà văn hóa tổ dân phố trên địa bàn phường Phúc La chủ yếu diễn ra các nhóm hoạt động sau: Hội họp; Tuyên

truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, các văn bản chỉ đạo của địa phương để nhân dân biết và thực hiện; - Luyện tập và tổ chức các buổi biểu diễn nghệ thuật, liên hoan văn nghệ quần chúng trong thôn, làng, tổ dân phố hoặc là địa điểm vui chơi, tổ chức đón rằm trung thu 15/8 âm lịch, đón tết thiếu nhi ngày 1/6.

2.2.2.2. Các thiết chế văn hóa thể thao khác

Ngoài các nhà văn hóa tổ dân phố, trên địa bàn Phường Phúc La hiện tại còn duy trì 02 sân bóng đá, 01 sân tennis, 01 nhà thi đấu, 02 sân thể thao và một số địa điểm thể thao tư nhân.

2.2.3. Tổ chức các phong trào văn hóa, xây dựng mô hình văn hóa

2.2.3.1. Phong trào học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh

Chủ tịch Hồ Chí Minh, vị lãnh tụ đáng kính của dân tộc Việt Nam, một tư tưởng lớn của nhân loại, Người đã dành cả cuộc đời, trí tuệ và tâm huyết của mình cho sự nghiệp cách mạng của đất nước Việt Nam. Không những là một lãnh tụ tài ba, tấm gương đạo đức trong sáng, mẫu mực của Bác còn là tài sản vô giá với các thế hệ người dân Việt Nam.

2.2.3.2. Phong trào xây dựng gia đình văn hóa; tổ dân phố văn hóa; cơ quan, đơn vị đạt chuẩn văn hóa; phường đạt chuẩn văn minh đô thị

(1) Phong trào xây dựng gia đình văn hóa

Năm	Tổng số hộ gia đình	Tổng số hộ đạt	Tỷ lệ đạt (%)	Gia đình văn hóa tiêu biểu
2013	5.334	5.737	92,9	100
2014	5.954	6.362	93,6	100
2015	6.152	6560	93,7	100
2016	6.612	6.167	93,2	100
2017	6.942	6.845	93,4	100
2018	6.970	6.510	93,4	100

Kết quả xây dựng “Gia đình văn hóa”

(Nguồn: UBND Phường Phúc La; tổng hợp: tác giả)

(2) Phong trào xây dựng tổ dân phố văn hóa

Năm	Tổng số TDP	Số TDP đăng ký Danh hiệu	Số TDP được công nhận	
			Công nhận mới	Công nhận lại
2013	19	19	01	04
2014	19	19	5	05
2015	19	19	1	05
2016	19	19	01	01
2017	19	19		04
2018	19	19	01	05

Biểu 2.6. Kết quả phong trào xây dựng Tổ dân phố văn hóa

(3) Phong trào xây dựng cơ quan đơn vị đạt chuẩn văn hóa

Đây là phong trào được xây dựng trên cơ sở nền tảng của cuộc vận động *Xây dựng nếp sống văn hóa công nghiệp trong công nhân viên chức lao động Thủ đô* được Liên đoàn Lao động Thành phố phát động từ năm 2001. Đến nay, qua quá trình thực hiện, căn cứ tình hình thực tế của phong trào, tên gọi của các danh hiệu được thống nhất là *Cơ quan, đơn vị đạt chuẩn văn hóa*.

(4) Phong trào xây dựng phường đạt chuẩn văn minh đô thị

Là một trong những phường vẫn đang trong quá trình đô thị hóa nên việc xây dựng phường đạt chuẩn văn minh đô thị được Đảng ủy, chính quyền Phường Phúc La chú trọng. Phát huy hiệu quả từ phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa”, cấp ủy, chính quyền địa phương đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện và hoàn thành các tiêu chí của phường đạt chuẩn văn minh đô thị nhằm xây dựng phường ngày càng văn minh, sạch đẹp, hiện đại.

2.2.3.3. Phong trào xây dựng người tốt việc tốt và các gương điển hình tiên tiến

Phong trào xây dựng gương người tốt, việc tốt, các điển hình tiên tiến đã trở thành mục tiêu trong các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, trong mỗi gia đình. Thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh “Thi đua là yêu nước, yêu nước là phải thi đua”, phong trào đã được triển khai trên địa bàn phường.

2.2.3.4. Phong trào Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại

Thực hiện chủ trương phong trào *Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại*, trong những năm qua, được sự quan tâm chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền cũng như sự hỗ trợ tích cực từ các tổ chức ban, ngành, đoàn thể từ phường đến các tổ dân phố và các tầng lớp nhân dân, phong trào đã thu hút đông đảo người dân tham gia. Phong trào TDTT phường Phúc La có chuyển biến mạnh mẽ, góp phần nâng cao đời sống văn hóa tinh thần cũng chất lượng cuộc sống cho nhân dân. Các thiết chế văn hóa thể thao như sân chơi, bãi tập, sân bóng chuyền, sân vận động được xây dựng nhằm đáp ứng nhu cầu luyện tập TDTT của nhân dân.

2.2.4. Công tác thanh tra, kiểm tra và thi đua khen thưởng

Trong bất cứ một công việc nào, ngoài việc xác định được mục đích, nội dung, cách thức thực hiện thì việc giám sát, kiểm tra là một khâu hết sức quan trọng. Đó chính là yếu tố để đảm bảo việc triển khai nhiệm vụ đúng kế hoạch đề ra, cũng là thước đo để đánh giá hiệu quả công việc.

2.2.5. Sự tham gia của cộng đồng

Có thể khẳng định vai trò nòng cốt của MTTQ trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở nói chung và phong trào *Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa* trên địa bàn phường Phúc La.

2.3. Đánh giá chung

2.3.1. Kết quả đạt được

Công tác xây dựng đời sống văn hóa ở phường Phúc La đã đạt được nhiều kết quả. Có được kết quả trên là sự quan tâm, chỉ đạo sâu sát của cấp ủy, chính quyền từ quận đến phường, sự phối hợp hiệu quả giữa các ngành, đoàn thể và sự đồng thuận hưởng ứng của các tầng lớp nhân dân. Thực sự trở thành phong trào thi đua rộng lớn từ mỗi gia đình, trên các địa bàn dân cư và trong các cơ quan, doanh nghiệp, trường học... định hướng thống nhất cho các cuộc vận động, các hoạt động văn hóa phát triển với tác động rộng và sâu sắc hơn.

2.3.2. Hạn chế, yếu kém

Những kết quả đạt được khá lớn nhưng chưa thực sự vững chắc, nhất là đối với địa bàn phường có nhiều biến động về dân cư, là địa bàn có nhiều bệnh viện, trường học đóng chân. Phong trào xây dựng đời sống văn hóa vẫn còn có hạn chế, yếu kém cần khắc phục:

Trong công tác chỉ đạo: Việc triển khai các nội dung về xây dựng đời sống văn hoá là rất nhiều, tuy nhiên, đội ngũ lãnh đạo, quản lý, cán bộ để thực hiện các nhiệm vụ này hiện nay chưa đáp ứng được

yêu cầu nhiệm vụ đề ra cả về số lượng và chất lượng trình độ chuyên môn nghiệp vụ. Công tác tập huấn nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa cũng như đội ngũ tổ trưởng tổ dân phố, trưởng ban công tác mặt trận chưa thường xuyên, trọng điểm.

Công tác tuyên truyền, vận động: Hiệu quả công tác tuyên truyền vận động chưa cao, chủ yếu vẫn chỉ dựa vào đài truyền thanh phường và phối hợp với các nội dung triển khai khác của phường. Nội dung tuyên truyền chủ yếu mới chỉ vào các dịp lễ, tết, các đợt kiểm tra, bình xét danh hiệu văn hóa. Hình thức tuyên truyền vẫn chủ yếu là những hình thức truyền thống như: pano, băng zôn, khẩu hiệu, phát trên hệ thống loa truyền thanh phường... Vẫn còn một bộ phận nhân dân, chưa nhận thức hết ý nghĩa, tầm quan trọng, trách nhiệm của mình, chưa quan tâm thực sự đến công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở.

2.3.3. Nguyên nhân

2.3.3.1. Nguyên nhân chủ quan

Đội ngũ cán bộ làm công tác văn hóa còn thiếu về số lượng và hạn chế về trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. Ví dụ: với việc tổ chức vận hành tại các nhà văn hóa tổ dân phố, đội ngũ cán bộ chủ yếu là kiêm nhiệm, thực hiện nhiệm vụ hầu hết là không có chuyên môn, nghiệp vụ; một số đoàn thể như thanh niên, phụ nữ có những nội dung sinh hoạt phong phú hơn nhưng chỉ mang tính thời cuộc, thời vụ trong năm.

2.3.3.2. Nguyên nhân khách quan

Trong bối cảnh kinh tế thị trường cùng với việc bùng nổ công nghệ thông tin. Có nhiều hình thức giải trí phục vụ nhu cầu hưởng thụ văn hóa tinh thần cho nhân dân với nhiều cách tiếp cận đơn giản nhưng lại mang lại hiệu quả giải trí cao. Vì vậy, việc tổ chức các hoạt động văn hóa gặp nhiều khó khăn trong công tác vận động nhân dân tham gia. Nhất là với tầng lớp thanh niên, thiếu niên.

Tiểu kết

Việc xây dựng đời sống văn hóa trên địa bàn phường Phúc La trong những năm qua đạt được nhiều kết quả đáng ghi nhận: hoạt động này đã trở thành phong trào quần chúng rộng lớn, tạo được khí thế thi đua sôi nổi, toàn diện trên các lĩnh vực, không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân, phát huy được sức mạnh của cộng đồng dân cư trong phát triển kinh tế, xây dựng nếp sống văn minh đô thị.

Chương 3

PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ

3.1. Một số nhân tố tác động đến việc xây dựng đời sống văn hóa phường Phúc La

3.1.1. Nhân tố thuận lợi

Là một địa bàn của thành phố Hà Nội, Phúc La cũng không nằm ngoài guồng quay đó. Những lợi ích, những yếu tố tích cực mà công cuộc đổi mới mang lại trên địa bàn phường là không nhỏ.

Một nhân tố không thể không nhắc tới, có ý nghĩa vô cùng to lớn trong quá trình xây dựng và phát triển phường Phúc La nói chung và xây dựng đời sống văn hóa nói riêng đó chính là sự lãnh đạo, chỉ đạo của các cơ quan cấp trên, từ Thành ủy, UBND, Ủy ban MTTQ Thành phố Hà Nội đến Quận ủy, UBND quận Hà Đông.

3.1.2. Nhân tố khó khăn

Là địa bàn có nhiều bệnh viện, khu đô thị mới, số lượng bệnh nhân, người lao động từ các địa phương khác có mặt tại địa bàn nhiều và biến động liên tục. Đây cũng là nguyên nhân tiềm ẩn những vấn đề mất trật tự tại địa phương.

Việc phân bổ ngân sách nhà nước cho hoạt động văn hóa còn nhiều hạn chế. Chính vì thế, cũng ảnh hưởng không nhỏ đến kết quả của một số hoạt động.

3.2. Phương hướng

3.2.1. Phương hướng chung

(1) Quyết định số 1610/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 16 tháng 9 năm 2011 về việc phê duyệt Chương trình thực hiện phong trào trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” giai đoạn 2011 - 2015, định hướng đến năm 2020 đã đưa ra các phương hướng và nội dung xây dựng phong trào.

(2) Chương trình số 04-CT/TU ngày 26/4/2016 của Thành ủy Hà Nội, Phát triển văn hóa - xã hội, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực Thủ đô, xây dựng người Hà Nội thanh lịch, văn minh giai đoạn 2016 - 2020

(3) Kế hoạch số 155/KH-UBND ngày 18/8/2016 của UBND Thành phố Hà Nội về triển khai thực hiện Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” giai đoạn 2016-2020 trên địa bàn Thành phố Hà Nội.

3.2.2. Phương hướng cụ thể

Xác định nhiệm vụ xây dựng đời sống văn hóa là một nhiệm vụ trọng tâm, những nội dung hoạt động được xác định trong Nghị quyết của Đảng ủy, các Kế hoạch dài hạn, ngắn hạn của phường. Trong đó trọng tâm là:

Tiếp tục thực hiện phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”.

Duy trì hoạt động có hiệu quả Ban chỉ đạo "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá" phường, Ban vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh".

Tiếp tục thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang, lễ hội; thực hiện các nội dung xây dựng “Phường đạt chuẩn văn minh đô thị”.

Tổ chức các hoạt động văn hóa - văn nghệ, TDTT chào mừng các ngày lễ, kỷ niệm lớn của đất nước. Tham gia đầy đủ các giải TDTT do Quận và các phường bạn tổ chức.

Hoàn thiện và nâng cao hiệu quả hoạt động của các thiết chế văn hóa thể thao trên địa bàn.

3.3. Giải pháp

3.3.1. Tăng cường hiệu lực, hiệu quả của chủ thể quản lý nhà nước

Nâng cao trình độ lãnh đạo công tác văn hóa của cấp ủy Đảng và chính quyền từ trình độ nhận thức về khoa học văn hóa, quan điểm, nguyên tắc, chính sách văn hóa của Đảng và Nhà nước, cho đến phương pháp lãnh đạo, quản lý, chỉ đạo đối với các hoạt động văn hóa. Đặc biệt là đề cao ý thức trách nhiệm.

3.3.2. Chú trọng tuyên truyền, vận động các tầng lớp nhân dân tham gia các hoạt động xây dựng văn hóa cơ sở

- Công tác tuyên truyền là một trong những nội dung cần quan tâm đầu tư cả về hình thức và nội dung, bởi vì đây chính là kênh thông tin thường xuyên và gần nhất với nhân dân để nâng cao nhận thức trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.

- Phát huy vai trò của cộng đồng trong việc tổ chức thực hiện các phong trào văn hóa :

3.3.3. Tăng cường huy động các nguồn lực tài chính tham gia vào các nội dung xây dựng đời sống văn hóa

- Về việc bố trí ngân sách nhà nước cho việc phát triển văn hoá: Hàng năm, phường bố trí kinh phí cho hoạt động của Ban chỉ đạo phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá”.

- Về việc huy động các nguồn xã hội hoá: Đẩy mạnh xã hội hóa từ các tổ chức, các nhân trong cộng đồng vào các hoạt động văn hóa cơ sở. Xã hội hoá đã trở một trong những chính sách quan trọng của Đảng và Nhà nước ta trong thời kỳ công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước.

Xã hội hóa hoạt động văn hoá phải đi đôi với việc nâng cao năng lực và hiệu quả của bộ máy nhà nước, từ đó phát huy các lực lượng xã hội tham gia hoạt động văn hoá, tạo điều kiện tốt nhất cho các chủ thể văn hoá sáng tạo, tổ chức và quản lý các hoạt động văn hoá.

3.3.4. Nâng cao chất lượng các phong trào văn hoá, mô hình văn hóa

(1) Nâng cao chất lượng các mô hình văn hóa (gia đình văn hóa, tổ dân phố văn hóa, cơ quan đơn vị đạt chuẩn văn hóa, phường đạt chuẩn văn minh đô thị...) là việc làm cần thiết và cấp bách hiện nay.

(2) Đối với việc thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội: Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền đến các tầng lớp nhân dân để nâng cao nhận thức, trở thành thói quen trong nếp sống, sinh hoạt của người dân trong phường. Nghiên cứu đưa những quy định về thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang vào quy ước tổ dân phố.

(3) Đối với việc xây dựng văn hóa ứng xử: Tiếp tục triển khai thực hiện 2 bộ quy tắc ứng xử đặc biệt là quy tắc ứng xử nơi công cộng. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền thực hiện hai Quy tắc ứng xử bằng nhiều hình thức phong phú, đa dạng, phù hợp với từng đối tượng.

(4) Tiếp tục xây dựng, thực hiện và phát huy hiệu quả thực hiện của quy ước tổ dân phố: Rà soát, thống kê các hương ước tổ dân phố hiện có trên địa bàn phường. Bổ sung các nội dung mới cho phù hợp với các nội dung chỉ đạo thực hiện ở giai đoạn hiện nay.

(5) Đa dạng hóa các hoạt động của nhà văn hóa tổ dân phố, nhằm phát huy hiệu quả của các hoạt động văn hóa cũng như tận dụng cơ sở vật chất vốn có.

3.3.5. Hoàn thiện và nâng cao chất lượng hoạt động của các thiết chế văn hoá

Hệ thống thiết chế văn hóa của phường Phúc La đã tương đối về số lượng, 11/11 tổ dân phố có nhà văn hóa với các trang thiết bị cơ bản đáp ứng các nhu cầu sinh hoạt của nhân dân.

3.3.6. Thường xuyên tập huấn, bồi dưỡng đội ngũ làm công tác văn hoá cơ sở

Xây dựng đời sống trong tình hình hiện nay, việc tăng cường đào tạo đội ngũ cán bộ văn hoá là vấn đề cần thiết và cấp bách. Bởi lẽ hoạt động văn hoá trong hội nhập quốc tế và trong cơ chế thị trường luôn có những thay đổi do khối lượng thông tin nhiều, hình thức phong phú, đa dạng đòi hỏi tư duy mới, cung cách mới. Cho nên việc đào tạo, sử dụng đội ngũ cán bộ quản lý văn hoá có năng lực đáp ứng những đòi hỏi của tình hình mới là hết sức cấp thiết.

3.3.7. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, công tác thi đua khen thưởng

Công tác thanh tra, kiểm tra và xử lý vi phạm là việc làm cần thiết, là thước đo sự hiệu quả của các chủ trương, nhiệm vụ. Thanh tra, kiểm tra là để phát hiện kịp thời những sai lệch, từ đó có các biện pháp ngăn chặn, xử lý để hạn chế tối đa những sai phạm trong quá trình triển khai thực hiện các hoạt động văn hóa tại địa phương. Trong thời gian qua, phường Phúc La đã làm tốt vai trò này, tuy nhiên, những yếu kém, những khó khăn trong việc xây dựng và quản lý các hoạt động văn hóa còn nhiều và diễn biến phức tạp. Công tác này cần được chú trọng hơn nữa.

Tiểu kết

Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng, phân tích các tác động ảnh hưởng tới quá trình xây dựng đời sống văn hóa ở phường Phúc La trong khoảng thời gian từ 2013-2018, tác giả đã đề xuất các nhóm giải pháp như sau: Nâng cao nhận thức của cấp ủy Đảng, chính quyền về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở; Tăng cường hiệu lực, hiệu quả của các cơ quan quản lý nhà nước đối với các hoạt động văn hóa cơ sở trong đó nhấn mạnh việc xây dựng, củng cố và hoàn thiện cơ chế, chính sách; nâng cao chất lượng các phong trào văn hóa; củng cố, hoàn thiện cơ sở vật chất cho các hoạt động văn hóa; Tổ chức bồi dưỡng, đào tạo, tập huấn cho đội ngũ cán bộ văn hóa cơ sở; Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, công tác thi đua khen thưởng;

KẾT LUẬN

Xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở là một chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước ta, là một trong những nhiệm vụ then chốt của ngành văn hóa và thể thao. Nghị quyết Hội nghị Trung ương 9 lần thứ XI của Đảng nhấn mạnh: “Xây dựng đồng bộ môi trường văn hóa, trong đó chú trọng vai trò của gia đình, cộng đồng. Phát triển hài hòa giữa kinh tế và văn hóa; cần chú ý đầy đủ đến yếu tố văn hóa và con người trong phát triển kinh tế”.

Là một trong những phường của quận Hà Đông, những năm qua công tác xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở phường Phúc La đã thu được những thành tựu khả quan, góp phần tích cực vào việc thực hiện các nhiệm vụ chính trị của địa phương: Kết quả của các công tác xây dựng gia đình văn hóa, làng văn hóa, tổ dân phố văn hóa, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp đạt chuẩn văn hóa; thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, tang, lễ hội, hoạt động tuyên truyền cổ động, sự khởi sắc của phong trào văn nghệ quần chúng ở cơ sở... đã tạo nên sự chuyển biến sâu sắc về nhận thức trong nhân dân về vai trò của văn hóa trong sự nghiệp phát triển của đời sống kinh tế - xã hội; tạo điều kiện cho Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” phát triển thuận lợi.

Từ thực trạng công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở trên địa bàn phường Phúc La, có thể nhận thấy những nguyên nhân, những tác động và thách thức đặt ra của công tác này trong thời gian tới. Trước hết, phải khẳng định rằng, xây dựng đời sống văn hóa là một nhiệm vụ quan trọng, xây dựng văn hóa và phát triển kinh tế là hai nhiệm vụ có tầm quan trọng như nhau, đòi hỏi Đảng ủy, chính quyền phường Phúc La cần quan tâm, chỉ đạo sát sao nhiệm vụ này.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác xây dựng đời sống văn hoá ở cơ sở trên địa bàn phường Phúc La còn bộc lộ một số hạn chế, yếu kém cần khắc phục. Đó là:

- Công tác lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý chưa thường xuyên, liên tục, chưa thực sự coi việc triển khai thực hiện phong trào là yếu tố quan trọng góp phần vào thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

- Những kết quả đã đạt được trong lĩnh vực đời sống văn hoá ở cơ sở - Phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa” còn chưa thực chất, chất lượng chưa cao, nhiều nơi phong trào còn mang tính hình thức và chạy theo thành tích.

- Cơ sở vật chất hệ thống thiết chế văn hoá nhiều nơi còn thiếu thốn.

- Đội ngũ cán bộ quản lý hoạt động văn hoá ở cơ sở thiếu và yếu, trình độ không đồng đều, tuổi cao, sức khoẻ hạn chế; chính sách đãi ngộ chưa thỏa đáng.

- Các hiện tượng tiêu cực và tệ nạn xã hội ở cơ sở còn diễn biến phức tạp, chưa được ngăn chặn và xử lý kịp thời.

Có nhiều nhân tố tác động đến việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở ở phường Phúc La, trong đó có các nhân tố tích cực phải kể đến là đời sống vật chất, tinh thần và nhận thức của nhân dân ngày một được nâng cao do tác động tích cực của nền kinh tế thị trường nên có điều kiện để tham gia hưởng thụ các hoạt động văn hóa; sự quan tâm của các cấp, các ngành cho sự nghiệp văn hóa ngày càng nhiều; các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước sát sao, đảm bảo các chính sách phù hợp và thuận lợi cho phát triển văn hóa... Bên cạnh đó, những nhân tố tiêu cực cũng ảnh hưởng không nhỏ đến việc xây dựng đời sống văn hóa phường Phúc La, đó chính là những biểu hiện mặt trái của nền kinh tế thị trường, sự xuống cấp về tư tưởng đạo đức, lối sống trong một bộ phận cán bộ, nhân dân đã dẫn đến những hạn chế không nhỏ trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo và tổ chức thực hiện các phong trào văn hóa trên địa bàn phường Phúc La thời gian qua.